duiding

Erik Meers - UGent

duiding

Prijskaartje biogasinstallaties schrikt boeren niet af

30 DECEMBER 2008 – LAATST BIJGEWERKT OM 4 APRIL 2020 15:52

Lees meer over:
Interview

Eco Projects wil de komende vijf à tien jaar via een 40-tal biogasinstallaties een vermogen van 100 megawatt opbouwen. Voor ruim de helft van die installaties staan al afspraken met landbouwers op papier. Met die projecten is veel geld gemoeid, want de kleinste installatie van Eco Projects kost zo'n zes miljoen euro. "Dat is een haalbare kaart door de inbreng van Eneco", zegt projectmanager Erik Meers.

In welke mate kan biogas ons land helpen om de Europese doelstellingen op het vlak van hernieuwbare energie waar te maken?

Erik Meers: Ongeveer tien procent van onze energie wordt ingevoerd, voornamelijk uit Frankrijk. Wat de inlandse productie betreft, zorgen de kerncentrales voor 55 procent van onze energievoorziening, terwijl de klassieke productie op basis van fossiele grondstoffen een marktaandeel scoort van 42 procent. De hernieuwbare energie moet het dus voorlopig nog stellen met amper drie procent, netjes verdeeld tussen enerzijds hydro-elektriciteit en anderzijds toepassingen op basis van wind, zon en biomassa. Dan moet je de vraag stellen waar zich in ons klein land met zijn schamel volume aan natuurlijke hulpbronnen het grootste groeipotentieel voor groene energie bevindt. Voor windenergie en zonnepanelen zijn de mogelijkheden eerder beperkt, terwijl heel wat biomassa uit onder meer de landbouw en verwerkende industrie momenteel onderbenut blijft. Daarom wil Eco Projects de komende vijf à tien jaar via een veertigtal biogasinstallaties een totaal vermogen van ongeveer honderd megawatt opbouwen. Samen moeten deze projecten in zowat tien procent van de elektriciteitsbehoefte van de Belgische gezinnen kunnen voorzien.

Hoe is het gesteld met de energetische efficiëntie van biogas in vergelijking met andere toepassingen?

De netto nuttige energie bij de productie van bio-ethanol uit wintertarwe, suikerbieten en aardappelen scoort een negatief resultaat, terwijl diezelfde gewassen wel een positief rendement halen als ze ingeschakeld worden in een vergistingsproject. Het best scorende gewas in een biogasreactor is overigens energiemaïs, die goed is voor 25 MWh elektriciteit per hectare, voldoende om zes gezinnen een jaar lang van stroom te voorzien. De opbrengst van palmolie bedraagt amper vier ton per hectare, dus is de efficiëntie ervan hoogst twijfelachtig, zonder dan nog ethische vragen te stellen bij de milieu-impact van plantages in landen zoals Indonesië. En rietsuiker is dan wel de goedkoopste grondstof voor de productie van bio-ethanol, maar tegen het energetisch rendement van biogas kan ook deze toepassing niet opboksen.

In ons land kampen we al twintig jaar met mestoverschotten, terwijl er ook aan nevenstromen uit de voedingsindustrie en ander organisch afval geen gebrek is. En toch hinken we nog altijd achterop op het vlak van biogas?
België is in Europa inderdaad één van de slechtste leerlingen op het vlak van biogas. Duitsland telt bijna vierduizend installaties en ook in landen als Oostenrijk en Portugal schieten de bouwwerken als paddenstoelen uit de grond. In Nederland zijn een twintigtal projecten operationeel terwijl er nog heel veel op stapel staan ondanks een recente inkrimping van de subsidies. Zelfs in Luxemburg staan al een paar tientallen vergistingsinstallaties. Bij ons moeten we het in de landbouwsector stellen met nauwelijks een dozijn initiatieven. Daarnaast puren we ook wel biogas uit stortgassen en zuiveringsinstallaties voor afvalwater. Maar het procedé op basis van stortgassen is eindig in de tijd, terwijl de verbranding van methaanemissies uit waterzuivering slechts een beperkte capaciteit heeft in Vlaanderen. En die is bovendien voor een groot stuk al ingevuld.

Waarom hebben we nog niet meer biogasinstallaties in landbouwgebied?
Het heeft niet zozeer te maken met onwil of een gebrekkig beleidskader. Het systeem van de groenestroomcertificaten dat in 2002 werd ingevoerd, werkt immers zoals het hoort. De belangrijkste reden voor de achterstand is het gebrek aan grond. Het digestaat van een biogasinstallatie is nog altijd even rijk aan nutriënten als de samengetelde inhoud van de inputstromen. In onze buurlanden ligt in de buurt van de installaties voldoende grond waar men de stikstof en fosfor kwijt kan. Door de mestdruk in ons land waren we veroordeeld om een technologie te ontwerpen die zorgt voor de naverwerking van het digestaat tot een exporteerbare meststof.

Jullie konden ook kiezen voor biogasinstallaties die niet draaien op mest?
In Duitsland staan droge vergisters die werken zonder mest. Dergelijke installaties beloven een beter rendement, maar vergen ook een veel grotere investering. Mest zorgt voor de nodige spoorelementen en bacteriën om het proces vlot te laten verlopen en is bovendien nodig voor een goede roerbaarheid van het mengsel. Noem mest gerust de yoghurt van de biogasinstallatie. En vergeet ook niet dat het in 1999 landbouwers waren die de voorloper van Eco Projects hebben opgestart. Die begrepen toen al dat de veehouderij in de toekomst enkel nog zou kunnen uitbreiden op voorwaarde dat de milieuproblemen opgelost raakten, met op kop de mestoverschotten. De mestverwerking kwam in die periode amper van de grond door het hoge prijskaartje. Langzaam begon de idee te rijpen om elektriciteit op te wekken uit de combinatie van mest en andere organische nevenstromen, en om met de warmte van dit productieproces het digestaat te drogen. Daardoor moest het mogelijk zijn om de prijs van de mestverwerking te doen dalen. Alleen is dat allemaal makkelijker gezegd dan gedaan.

Hoezo?
De beschikbare restwarmte van de elektriciteitsproductie uit biogas volstaat slechts om een derde van het digestaat te drogen. Voor ons was het geen optie om de rest op het land te brengen, noch om het te drogen op basis van aangekocht aardgas of houtpellets. Dus hebben we een nieuwe technologie ontwikkeld waarmee het digestaat gescheiden wordt in een dunne en dikke fractie. Na een vibrerende membraanfiltratie bekomen we water dat bij wijze van spreken te zuiver is om het in een beek te lozen. We zijn nog volop aan het onderzoeken in welke mate dat water kan gevaloriseerd worden als proceswater in de industrie of als drinkwater voor vee. Het volume van de dikke fractie dat met ons procedé uiteindelijk nog overblijft, is voldoende klein om het te drogen met de beschikbare restwarmte. Omdat projectontwikkelaars in het buitenland meestal over genoeg grond beschikken, moesten ze niet zo creatief zijn zoals wij. Maar neem van mij gerust aan dat men in de nitraatrijke gebieden van Nederland, Denemarken, Bretagne en Nordrhein-Westfalen de projecten van Eco Projects met argusogen volgt. En wat dat betreft, is er goed nieuws: de eerste operationele installatie in Diksmuide heeft niet of nauwelijks af te rekenen met kinderziektes, hoewel het natuurlijk een zeer complex proces blijft dat zeer nauwkeurig moet opgevolgd worden.

Hoe groot is de interesse bij de Vlaamse boeren?

Voor ruim de helft van de veertig biogasinstallaties die Eco Projects wil bouwen, staan al afspraken op papier met landbouwers. En dit zonder actief boeren te ronselen. Tijdens de Open Bedrijvendag in Diksmuide hebben we op één dag bijna zevenduizend bezoekers ontvangen. We stellen vast dat de interesse in biogas bij landbouwers nog toeneemt door de mestverwerkingsplicht en de mogelijkheid tot uitbreiding mits mestverwerking die in het jongste mestdecreet opgenomen zijn. Boeren begrijpen dat vergisting het mestprobleem helpt oplossen en dat een diversificatie van de bedrijfsactiviteiten voor risicospreiding zorgt. Bovendien hebben biogasinstallaties een stabiliserende marktfunctie voor landbouwgewassen: van zodra bijvoorbeeld de aardappelprijs als gevolg van overaanbod in elkaar stort, kan een bepaald volume vergist worden waardoor de consumptiemarkt zich kan herstellen. Landbouwoverschotten via biogas omzetten in groene energie is trouwens veel duurzamer dan ze te dumpen in ontwikkelingslanden.

Verlopen alle projecten van Eco Projects in samenwerking met landbouwers?
We plannen ook een aantal installaties in industriegebied, maar dat is niet eenvoudig. We hebben anderhalve hectare nodig per project, en dat blijkt op onze industrieterreinen moeilijk vindbaar. Bovendien zijn ze in veel gevallen eigendom van intercommunales die per hectare vaak een minimale tewerkstelling eisen die wij onmogelijk kunnen garanderen. Op een aantal privéterreinen kan het, maar zo zijn er niet veel in Vlaanderen.

Hoeveel kost een biogasinstallatie van Eco Projects?
Ons prioritair knelpunt was de techniek die de naverwerking van het digestaat mogelijk moest maken. Van zodra die op punt stond, kwam het er op aan om locaties te vinden om installaties te bouwen. De omzendbrief uit 2006 opent perspectieven om in landbouwgebied aan de slag te gaan. Toen trokken we naar de banken en investeerders. Die waren er ook van overtuigd dat we in Vlaanderen innovatief moeten omspringen met biomassa, maar toonden anderzijds watervrees voor een technologie die zich in de praktijk nog niet bewezen had. Op dat ogenblik hebben de mensen van Eco Projects en Eneco de handen in elkaar geslagen: de ene partij beschikte over grondstoffen, terwijl de Nederlandse partner kapitaal wilde investeren in de installaties en bovendien de afname van stroom voor een lange termijn kon garanderen. Je moet weten dat voor elk individueel project een vennootschap wordt opgestart, waarbij de landbouwer als zaakvoerder fungeert. De andere vennoten zijn telkens Eco Projects en Eneco, maar daarnaast worden raamakkoorden gesloten met partners die instaan voor

de nodige begeleiding op het vlak van vergistingstechniek, mestexport en aanvoerstromen. Zo zijn we er vorig jaar al in geslaagd om 630 hectare energiemaïs te contracteren. Door het globale concept van onze projecten wordt het risico voor de landbouwer helemaal afgedekt.

Maar daar hangt wel een serieus prijskaartje aan vast?
Voor de kleinste installatie mag je toch rekenen op zes miljoen euro, voor de grootste ongeveer tien miljoen. Maar dat is een haalbare kaart geworden door de inbreng van Eneco, dat vorig jaar de aandelen van Electrabel in Eco Projects heeft overgenomen. Enkele weken geleden heeft het bedrijf overigens nog voor een serieuze kapitaalsinjectie van een miljoen euro gezorgd. Daarnaast heeft Eco Projects met de Participatie Maatschappij Vlaanderen, Quartes en enkele betrouwbare privé-investeerders uit landbouwmiddens partners aan boord die hun strepen eerder al verdiend hebben. Bovendien hebben mensen zoals Patrick Christiaens een onmisbare toegevoegde waarde bij de ontwikkeling en verdere optimalisatie van de technologie.

Het grootste probleem worden uiteindelijk misschien de buurtcomités die bij veel biogasprojecten roet in het eten proberen te gooien?
(zucht) Toen de eerste trein van Brussel naar Mechelen reed, zouden de koeien ook geen melk meer geven. Door onwetendheid wil niemand een biogasinstallatie in zijn buurt. Meestal reageren burgemeesters laaiend enthousiast wanneer ze van ons te horen krijgen dat we in hun gemeente een project rond groene energie willen opstarten. Maar van zodra enkele buurtbewoners met een petitie komen aandraven, keren ze hun petje. Naar aanleiding van de Open Bedrijvendag in Diksmuide hebben we alle actiecomités aangeschreven om een bezoek te brengen aan de installatie, maar geen enkele groep is ingegaan op die uitnodiging. Op een bepaald ogenblik dachten we dat bij de opstart van een nieuw project de buurt zo snel mogelijk betrokken moest worden, maar we hebben al vlug gemerkt dat dit alleen voor nog meer protest zorgde. We zijn ons uiteraard ook bewust van mogelijke verkeersproblemen die kunnen optreden. Maar anderzijds is het goed om weten dat we geen bijkomende trafiek veroorzaken: door onze projecten verandert enkel de bestemming van het organisch materiaal. De mest die niet in een lokale biogasinstallatie belandt, moet vaak over lange afstand getransporteerd worden. Opmerkelijk is dat het provinciale en gewestelijk beleidsniveau zakelijke en professioneel onderbouwde adviezen en beslissingen afleveren, die jarenlang kunnen tegengehouden worden door beroepsprocedures die nergens op gebaseerd zijn. We vragen aan de overheid om snel

en kordaat te arbitreren in dergelijke dossiers, zodat de buurtcomités het land niet gaan besturen

Slotvraag: in welke mate zullen de veertig biogasinstallaties van Eco Projects het mestprobleem verder helpen oplossen?
Met vijftig installaties kunnen we een volume van 1,2 miljoen ton mest verwerken. Op die manier zullen we een aanzienlijke bijdrage leveren aan de definitieve oplossing van het mestprobleem.

VILT vzw
Bd Simon Bolivar 17
1000 Bruxelles

Contact
M • info@vilt.be

Volg ons op:
screenreader.visit us on our facebook page: https://www.facebook.com/vilt.nieuws/
screenreader.visit us on our linkedin page: https://www.linkedin.com/company/vilt-vzw/
screenreader.visit us on our instagram page: https://www.instagram.com/vilt.nieuws
screenreader.visit us on our x page: https://x.com/vilt_nieuws
screenreader.visit us on our bluesky page: https://bsky.app/profile/viltnieuws.bsky.social

---

© 2026 VILT vzw, all rights reserved |
Privacy policy
Copyright
Cookie Policy
Cookie instellingen aanpassen
Crafted by Brigada